

ВІДЗИВ

офіційного опонента, доктора наук з фізичного виховання та спорту, професора Пангелової Н.Є. на дисертаційну роботу Єлісеєвої Дар'ї Сергіївни за темою «Інноваційна технологія зміцнення здоров'я дітей старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням», подану до захисту на здобуття наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення

Актуальність. Удосконалення процесу фізичного виховання підростаючого покоління сьогодні розглядається як одне із пріоритетних соціально-педагогічних завдань. Для зміцнення здоров'я учнів особливу роль відіграє застосування різноманітних фізичних вправ оздоровчої спрямованості та раціональних рухових режимів, які б задовольняли вимогам навчального процесу й відповідали закономірностям вікового розвитку старших школярів.

Сучасний процес шкільного навчання, особливо у старших класах, характеризується високим психофізіологічним навантаженням, яке пов'язане з необхідністю оволодіння учнями значного обсягу нових знань і практичних навичок. В той же час, низка досліджень свідчить про незадовільний фізичний стан учнів 16-17 років, про їх духовну дезорієнтацію, надмірну комп'ютеризацію.

У цьому контексті особливого значення набуває пошук раціональних підходів до організації самостійних занять фізичними вправами старшокласників з урахуванням їх мотивації до певних видів рухової активності.

Одним з таких підходів може бути використання комп'ютерних технологій в процесі фізичного виховання як в умовах школи, так і за її межами.

Однак, розроблені на теперішній час комп'ютерні програми, які спрямовані на вдосконалення процесу фізичного виховання призначені, переважно, для дітей початкової школи.

З огляду на вищевикладене, дисертаційне дослідження Дар'ї Сергіївни Єлісеєвої, яке присвячене обґрунтуванню й розробці інноваційної технології зміцнення здоров'я учнів старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичними вправами, є актуальним і своєчасним.

Дисертаційна робота виконана згідно з державною бюджетною науково-дослідною темою Міністерства освіти і науки України «Науково-теоретичні основи інноваційних технологій фізичного виховання різних груп населення» (номер державної реєстрації 0113U001406) на 2012-2015 рр.

Ступінь обґрунтованості наукових положень дисертації базується на достатньому обсязі досліджуваного матеріалу. Позитивна оцінка обґрунтованості висновків роботи обумовлюється використанням автором достатньої кількості сучасних методів дослідження та проведенням системного аналізу отриманих результатів.

Наукова новизна основних положень дисертації визначена тим, що автором запропоновано нові наукові положення та отримано нові дані у сфері фізичного виховання у загальноосвітніх школах I-III ступеня, а саме:

- вперше розроблено та науково обґрунтовано інноваційну технологію зміцнення здоров'я учнів старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням, яка містить сім основних складових: мету, завдання, принципи, спрямованість самостійних занять, організаційно-педагогічні умови, етапи впровадження та критерії ефективності, які пов'язані між собою та у комплексі вирішують завдання залучення старшокласників до самостійних занять фізичним вихованням;

- вперше обґрунтовано використання дидактичних ігор із застосуванням технологій комп'ютерного програмування (scratch-програм, які містять обов'язкові складові компоненти – об'єкти-спрайти: інструкції, списки, інформацію до роздумів, розважальний об'єкт, пояснення, аргументацію,

презентацію, інфографіку, рейтинг та порівняння), що складаються з чотирьох елементів: дидактичні та ігрові завдання, правила гри, ігрові дії та результат гри, які спрямовані на формування системи знань з організації самостійних занять фізичним вихованням, виховання свідомого ставлення щодо збереження та зміцнення здоров'я, а також комплексного впливу на свідому, емоційно-чуттєву і діяльнісну сфери особистості школяра;

- вперше розроблено веб-сайт для учнів 10-11-х класів, визначальними особливостями якого є надання практичних рекомендацій щодо застосування різних видів фізкультурно-оздоровчих програм, які обираються учнями відповідно їхніх мотиваційних пріоритетів та інтересів; надання рекомендацій щодо дозування оптимальних фізичних навантажень відповідно до рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості та фізичного здоров'я школярів; надання інформації про засоби розвитку фізичних якостей; онлайн-реєстрація, тестування та автоматизований контроль за індивідуальними показниками фізичного стану, рухової активності та калорійності харчування на добу учнів;

- доповнено дані про особливості мотивації та інтересу до самостійних занять фізичним вихованням; фізичного стану; рухової активності учнів 16 і 17 років.

Дисертація має чітку структуру: вступ, п'ять розділів, висновки, список використаних літературних джерел, додатки. План роботи логічний і послідовний.

У *вступі* обґрунтовується сутність і стан наукової проблеми та її значущість, визначається науково-категоріальний апарат дослідження: мета і завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, наукова новизна і практична значущість, апробація й упровадження результатів.

У *першому розділі* «Сучасні підходи щодо організації самостійних занять фізичним вихованням дітей старшого шкільного віку» проаналізовано та узагальнено дані вітчизняних та іноземних авторів щодо сучасного стану фізичного виховання учнів старшого шкільного віку; стану здоров'я і психофізіологічних особливостей учнів 16-17 років; закономірностей

формування мотивації старшокласників до самостійних занять фізичною культурою і спортом; теоретико-методичних основ організації самостійних занять фізичними вправами старших підлітків; сутності інноваційних технологій у фізичному вихованні.

У другому розділі *«Методи та організація дослідження»* подано опис комплексу основних методів реалізації програми наукового дослідження, його організація та етапність у досягненні мети.

У третьому розділі *«Теоретична підготовленість, фізичний стан та мотиваційні пріоритети учнів старшого шкільного віку»* представлено результати констатувального експерименту щодо мотиваційних пріоритетів до самостійних занять фізичним вихованням, показники фізичного стану, рухової активності, теоретичної підготовленості учнів старшого шкільного віку, а також – наведені дані аналізу факторних матриць досліджуваного контингенту.

У четвертому розділі *«Розробка та обґрунтування інноваційної технології зміцнення здоров'я учнів старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням»* представлено обґрунтування, структуру і зміст розробленої інноваційної технології. Також наведені дані щодо оцінки ефективності впровадження інноваційної технології зміцнення здоров'я.

У п'ятому розділі *«Аналіз та узагальнення результатів дослідження»*, згідно з логікою наукового пошуку, представлена оцінка рівня досягнення мети. Також представлено три групи даних, отриманих у ході дослідження.

Висновки дисертаційного дослідження відображають отримані й описані в роботі результати, відповідають поставленій меті й завданням.

Список використаних літературних джерел оформлено у відповідності до встановлених вимог.

Останні результати дослідження в повному обсязі викладені у 8 наукових працях, серед них 5 статей – у спеціалізованих фахових виданнях України (з них 3 у журналах, що входять до міжнародних наукометричних баз), 2

публікації представлено в зарубіжних виданнях, 1 праця – у збірнику матеріалів міжнародної конференції.

Матеріали дисертаційної роботи оформлено згідно вимог до тексту наукового характеру.

Зміст дисертаційної роботи відповідає паспорту спеціальності 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертаційної роботи.

Оцінюючи позитивно дисертаційну роботу Єлісєєвої Д.С., вважаю за необхідне звернути увагу на окремі зауваження та дискусійні положення:

1. Досить суперечливим, на нашу думку, є словосполучення «діти старшого шкільного віку», яке присутнє у назві дисертації. У віковій періодизації, яка отримала широке розповсюдження, вік досліджуваного контингенту (16-17 років) відповідає VII періоду – юнацький вік.
2. Доцільно було б класифікувати використані методи дослідження за групами приналежності (соціологічні, педагогічні, медико-біологічні та ін.).
3. У підрозділі 3.6. «Стан фізичного здоров'я дітей старшого шкільного віку» (С.104), автором надане визначення поняттю «здоров'я», але не наведено жодних посилань, хоча, як відомо, існує біля ста визначень цієї категорії. Можливо, наведене формулювання є власним трактуванням поняття «здоров'я»?
4. Досить суперечливим здається об'єднання назви факторів «швидкісні можливості і теоретична підготовленість» (С.107), «фізичний розвиток і теоретична підготовленість» (С.110). Викликає сумнів залежність фізичного розвитку, рівня проявлення швидкісних здібностей від теоретичної підготовленості учнів.
5. На нашу думку, доречним було б конкретизувати мету запропонованої інноваційної технології зміцнення здоров'я учнів в процесі самостійних занять фізичними вправами (С.117).

Разом з тим, відзначені зауваження не впливають на зміст і сприйняття викладеного матеріалу, не зменшують теоретичну і практичну цінність

дисертаційної роботи. Здобувачем здійснені об'ємні теоретичні дослідження, показано вміння аналізувати, узагальнювати і систематизувати власні наукові результати.

Загальний висновок. Дисертаційне дослідження Єлісеєвої Дар'ї Сергіївни за темою «Інноваційна технологія зміцнення здоров'я дітей старшого шкільного віку в процесі самостійних занять фізичним вихованням», відповідає вимогам п.11 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.07.2013 р. №567. Зазначена дисертація є завершеною самостійною науковою роботою, яка має теоретичну і практичну значущість, а її автор – Єлісеєва Дар'я Сергіївни заслуговує на присвоєння наукового ступеня кандидата наук з фізичного виховання і спорту за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

Офіційний опонент:
завідувач кафедри теорії та методики
фізичного виховання і спорту ДВНЗ
«Переяслав-Хмельницький державний
педагогічний університет імені Григорія
Сковороди», доктор наук з фізичного
виховання і спорту, професор

Н.Є.Пангелова
Підпис
Засвідчую
Нач. ВК
